

Onderwerp Nota risicomanagement en weerstandsvermogen
Portefeuillehouder(s) drs. H. van Helden MBA

1. Onderwerp

Nota risicomanagement en weerstandsvermogen

2. Inleiding

Aanleiding

In 2023 heeft uw gemeenteraad de vigerende (gecombineerde) nota reserves en voorzieningen vastgesteld. In deze nota is er ook één hoofdstuk opgenomen met betrekking tot risicomanagement en het daarbij behorende weerstandsvermogen.

In de snel veranderende maatschappelijke en organisatorische context waar gemeenten in opereren, is het van belang om een effectief risicomanagementsysteem te hebben. Deze nota is er op gericht om kader op stellen waarbinnen een risicomanagementsysteem uitgewerkt kan worden.

Beoogd effect

- Verhogen van het risicobewustzijn in de organisatie
- Duidelijke kaders voor de minimale weerstandsratio
- Methode beoordeling kengetallen
- Opvolging van aanbevelingen verdiepingsonderzoek

3. Voorstel aan de Raad

Voorstel aan Raad

1. De Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2025 vast te stellen.

4. Argumenten

4.1. Definitie van een risico

Onder risico's verstaan we gebeurtenissen of omstandigheden met een potentiële impact, waarvan de waarschijnlijkheid en gevolgen redelijkerwijs kunnen worden ingeschat. Onzekerheden daarentegen betreffen situaties waarbij deze inschattingen onvoldoende betrouwbaar of relevant zijn binnen het huidige kader.

Het opnemen van onzekerheden waarvan de impact of waarschijnlijkheid niet adequaat kan worden gekwantificeerd, kan leiden tot onnodige complexiteit of afleiding van beheersbare risico's. Daarom beperken wij ons in de voorliggende nota tot risico's die aantoonbaar relevant zijn binnen de beleidsdoelstellingen.

4.2. Risicobewustzijn en risicobereidheid

Bij het nastreven van de gewenste maatschappelijke effecten kunnen risico's aanwezig zijn. Daarom wordt er nagedacht over welke risico's er zijn en welke bereidheid er is om risico's te lopen. Dit kan voor verschillende onderdelen, zoals per domein, doelstelling, project of proces worden bepaald. Het werkt kaderstellend om vooraf goed te weten welke bereidheid en mogelijkheden er zijn voor het nemen van risico's bij de uitvoering van beleid.

De voordelen van het bewust vooraf bepalen van de risico's en de risicobereidheid zijn:

- Er ontstaat een gemeenschappelijk beeld over de hoeveelheid risico die de gemeente bereid is te nemen (of kan nemen) in het behalen van haar doelstellingen.
- Het vormt een leidraad bij het nemen van beslissingen omtrent risico en de inzet van schaarse middelen.

4.3. Duidelijke kaders voor de minimale weerstandsratio

In de huidige nota is geen duidelijk kader opgenomen voor de ratio voor het weerstandsvermogen. Er is aangegeven dat de streefwaarde tussen de 1,0 en 1,4 moet liggen. Gelet op de veranderende risico-omgeving stellen wij voor om de minimale weerstandsratio op 1,5 vast te stellen.

Indien de ratio lager uitvalt dan 1 wordt er uiterlijk binnen één jaar een voorstel aan de raad voorgelegd om de beschikbare weerstandscapaciteit te vergroten en/of de benodigde weerstandscapaciteit te verlagen.

4.4. Methode beoordeling kengetallen

Om een gefundeerd oordeel te vormen over de samenhang van alle kengetallen heeft accountantskantoor BDO in 2018 een methodiek gepresenteerd. Zij borduren voort op de (risico)categorieën die de provincies hanteren.

In onderstaande tabel wordt de methode weergegeven. Door de punten per kengetal uit de bijbehorende categorie bij elkaar op te tellen ontstaat een totaalcijfer. Een gemeente behaalt 10 punten indien alle kengetallen van deze gemeente vallen binnen de categorie 'Minst risicovol'. Gemeenten die alle kengetallen scoren in de categorie 'Meest risicovol' krijgen de laagst mogelijke score van een 3,2.

Kengetal	Minst risicovol (A)		Neutraal (B)		Meest risicovol (C)	
	%	Punten	%	Punten	%	Punten
Netto (gecorrigeerde) schuldquote	<90	3,0	90-130	2,0	>130	1,0
Solvabiliteitsratio	>50	4,0	20-50	2,7	<20	1,3
Grondexploitatie	<20	1,5	20-35	1,0	>35	0,5
Structurele exploitatieruimte	>0	1,0	0	0,6	<0	0,3
Belastingcapaciteit	<95	0,5	95-105	0,3	>105	0,1
Totaal		10		6,6		3,2

Afhankelijk van de categorie en het kengetal worden er punten toegekend om een totaalcijfer te berekenen. Het voordeel hiervan is dat:

- Er een totaal oordeel wordt gegeven over de financiële positie van de gemeente in vergelijking met voorgaande en komende jaren;
- De financiële positie van de gemeente Leudal kan worden vergeleken met alle andere gemeenten.

Streefwaarde beoordeling kengetallen

Er wordt voorgesteld om voor de kengetallen niet een exacte waarde te laten gelden als norm, maar een categorie als streefwaarde. De categorieën zijn gebaseerd op de indeling die de provincie hanteert bij het toezicht en daarmee ook aansluit op de methodiek van BDO (Minst risicovol (A), Neutraal (B) of Meest risicovol (C)). Voor het totaalcijfer wordt als streefwaarde minimaal een 7 gehanteerd. Als het cijfer in enig jaar daaronder uitkomt, dan wordt in de P&C- cyclus toegelicht hoe en wanneer weer uit te komen op minimaal een 7.

Goed om te vermelden is, dat de gemeente Leudal bij de laatste BDO benchmark over 2025 een 10 heeft gescoord!

4.5. Opvolging van aanbevelingen verdiepingsonderzoek

In 2021 heeft de provincie Limburg haar financieel verdiepingsonderzoek uitgevoerd. Met betrekking tot de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is onder andere de aanbevelingen gedaan om een nota risicomanagement en weerstandsvermogen door de raad te laten vaststellen.

Alle andere aanbevelingen met betrekking tot risicomanagement zijn reeds overgenomen en opgevolgd.

5. Risico's

Niet van toepassing.

6. Juridische context

Voor de opzet en inhoud van de begroting en jaarrekening gelden wettelijke eisen die zijn vastgelegd in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Uitgangspunt van het BBV is dat de begroting en jaarstukken allereerst voldoen aan de informatiebehoefte van de gemeenteraad.

Met betrekking tot risicomanagement is er wettelijk weinig tot niks vastgelegd en/of verplicht. In het BBV is weliswaar opgenomen wat gemeenten jaarlijks verplicht moeten opnemen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, maar ook die kaders zijn heel beperkt.

Praktisch gezien zou er dan ook volstaan kunnen worden om het beleid en de uitgangspunten (kaders) te beschrijven in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Hiermee zou een aparte nota risicomanagement dan ook overbodig zijn. Het advies is echter om de kaders op hoofdlijnen toch vast te stellen in een nieuwe nota risicomanagement en weerstandsvermogen. Vervolgens kan in de paragraaf dan verwezen worden naar de uitgangspunten en kaders zoals vastgesteld.

7. Financiële toelichting

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen.

8. Communicatie

Na vaststelling van de nota door de gemeenteraad zal deze gepubliceerd worden via de (verplichte) gemeentelijke kanalen.

9. Vervolg

De kaders zoals opgenomen in de nieuwe voorliggende nota zijn vooral gericht op de uitkomsten. Het is van belang niet alleen te kijken naar deze uitkomsten, maar vooral ook hoe deze tot stand zijn gekomen. Oftewel de weg er naartoe is minstens zo belangrijk als de uitkomsten zelf. Goed risicomanagement is een continu proces waarbij de organisatie betrokken moet worden.

Dit gaan we vastleggen in een implementatie en/of uitvoeringsplan. Hiermee volstaat vaststelling in het college van B&W/MT.

10. Bijlagen

- Raadsbesluit Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2025
- Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2025

Bijlage(n)

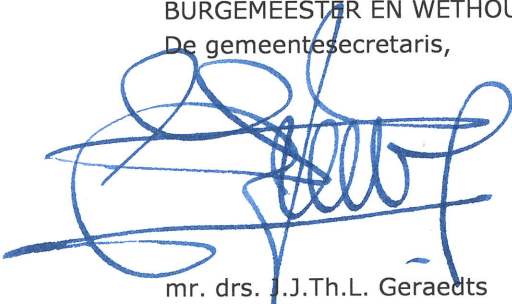
2

Heythuysen, 4 februari 2025

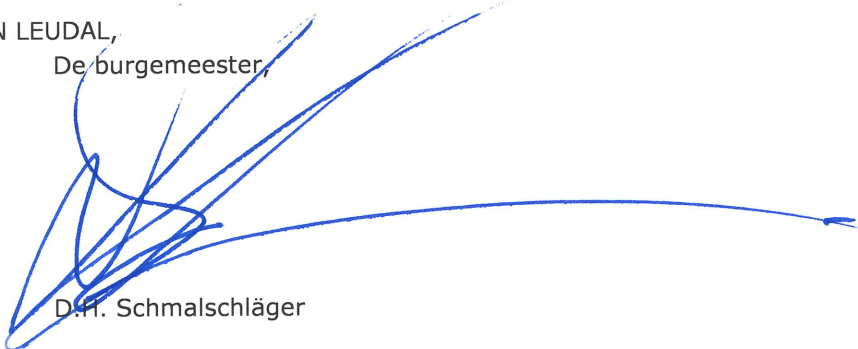
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEUDAL,

De gemeentesecretaris,

De burgemeester,

mr. drs. J.J.Th.L. Geraedts

D.H. Schmalschläger